

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
Szkoły Podstawowej nr 24 im. Powstańców Śląskich w Rudzie Śląskiej

rok szkolny 2026/2027

„Wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, psychicznej, społecznej i aksjologicznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.”

I. PODSTAWA PRAWNA I DOKUMENTY STANOWIĄCE PODSTAWĘ PROGRAMU

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 24 im. Powstańców Śląskich w Rudzie Śląskiej opracowano w szczególności na podstawie:

1. ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jednolity: Dz.U. z 2026 r. poz. 820 ze zm.), w szczególności art. 26 oraz art. 84;
2. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (tekst jednolity: Dz.U. z 2020 r. poz. 1449);
3. ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tekst jednolity: Dz.U. z 2026 r. poz. 110), w zakresie dotyczącym Standardów Ochrony Małoletnich.

Przy opracowaniu programu uwzględniono również:

- diagnozę czynników chroniących i czynników ryzyka na rok szkolny 2026/2027;
- Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w Szkole Podstawowej nr 24;
- wyniki ewaluacji Standardów Ochrony Małoletnich za rok szkolny 2025/2026;
- Statut Szkoły;
- Plan Pracy Zespołu ds. Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej na rok szkolny 2026/2027;
- podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2026/2027;
- wnioski wynikające z bieżącej analizy sytuacji wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej szkoły.

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program Wychowawczo-Profilaktyczny stanowi podstawę systemowych działań szkoły ukierunkowanych na wspieranie ucznia w osiągnięciu dojrzałości:

- fizycznej – związanej ze zdrowym stylem życia i podejmowaniem zachowań prozdrowotnych;
- psychicznej – obejmującej rozwój emocjonalny, poznawczy, poczucie własnej wartości, sprawczość oraz umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych;
- społecznej – związanej z budowaniem prawidłowych relacji, odpowiedzialnością, współpracą i pełnieniem konstruktywnych ról społecznych;
- aksjologicznej – obejmującej rozwijanie stabilnego systemu wartości, szacunku wobec drugiego człowieka, odpowiedzialności i poczucia sensu życia.

Działania wychowawcze skierowane są do wszystkich uczniów szkoły.

Działania profilaktyczne obejmują uczniów, rodziców/opiekunów prawnych oraz nauczycieli i innych pracowników szkoły i są realizowane odpowiednio na poziomie:

- profilaktyki uniwersalnej – skierowanej do wszystkich uczniów;
- profilaktyki selektywnej – skierowanej do uczniów lub grup znajdujących się w sytuacji podwyższonego ryzyka;
- profilaktyki wskazującej – skierowanej do uczniów, u których rozpoznano pierwsze objawy zachowań ryzykownych lub inne trudności wymagające indywidualnego wsparcia.

III. PODSTAWA DIAGNOSTYCZNA PROGRAMU

Program został opracowany na podstawie diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka na rok szkolny 2026/2027.

W diagnozie wykorzystano m.in.:

- wyniki ewaluacji Standardów Ochrony Małoletnich;
- ankiety przeprowadzone wśród 193 uczniów, 65 pracowników i 40 rodziców/opiekunów prawnych;
- informacje o podejmowanych interwencjach;
- obserwacje nauczycieli, wychowawców i specjalistów;
- dokumentację pedagogów i psychologa;
- analizę sytuacji wychowawczej szkoły;
- wcześniejsze wyniki diagnoz dotyczących korzystania z technologii, zachowań ryzykownych i używania substancji.

Najważniejsze rozpoznane czynniki chroniące

Do głównych czynników chroniących należą:

- wysoki poziom wiedzy uczniów dotyczącej różnych form przemocy, ochrony wizerunku oraz prawa do bezpieczeństwa i szacunku;
- bardzo dobra znajomość przez uczniów osób, do których mogą zwrócić się po pomoc;
- wysoki poziom przygotowania pracowników do rozpoznawania i zgłaszania sytuacji krzywdzenia;
- funkcjonujące w szkole procedury interwencyjne i ich praktyczne stosowanie;
- działania dotyczące przemocy, cyberprzemocy i bezpieczeństwa w Internecie;
- dostępność pedagogów, psychologa, wychowawców i innych osób wspierających;
- współpraca szkoły z rodzicami i instytucjami zewnętrznymi;
- aktywność fizyczna, rozwijanie zainteresowań i możliwość uczestniczenia w zajęciach dodatkowych;
- działalność wolontariacka i inne formy aktywności prospołecznej;
- możliwość korzystania przez uczniów z różnorodnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Najważniejsze rozpoznane czynniki ryzyka

Za najistotniejsze czynniki ryzyka uznano:

- występowanie przypadków przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy;
- występowanie sytuacji wymagających interwencji związanych z krzywdzeniem dziecka, w tym przemocą domową;
- ryzyko nadmiernego korzystania z urządzeń cyfrowych i uzależnień behawioralnych;
- zagrożenia związane z hejtem, publikowaniem wizerunku oraz nieodpowiedzialnym korzystaniem z Internetu;
- możliwość występowania presji rówieśniczej i zachowań związanych z używkami;
- ryzyko kontaktu z alkoholem, nikotyną, substancjami psychoaktywnymi, środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi;
- trudności emocjonalne, konflikty rówieśnicze, stres i problemy w zakresie regulacji emocji;
- niewystarczającą rozpoznawalność wśród części uczniów samej nazwy i celu Standardów Ochrony Małoletnich;
- potrzebę zwiększenia wiedzy rodziców o konkretnych działaniach profilaktycznych szkoły;
- ograniczony udział rodziców w badaniach diagnostycznych i ankietowych.

IV. PRIORYTETOWE OBSZARY DZIAŁAŃ W ROKU SZKOLNYM 2026/2027

Na podstawie diagnozy oraz aktualnych kierunków polityki oświatowej państwa za priorytetowe uznaje się:

1. przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy;
2. ochronę zdrowia psychicznego oraz rozwijanie kompetencji społeczno-emocjonalnych;
3. profilaktykę uzależnień behawioralnych i zachowań ryzykownych;
4. profilaktykę używania substancji psychoaktywnych;
5. rozwijanie higieny cyfrowej i bezpiecznego korzystania z Internetu oraz sztucznej inteligencji;
6. wzmacnianie znajomości Standardów Ochrony Małoletnich;
7. promowanie zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i umiejętności udzielania pierwszej pomocy;
8. rozwijanie postaw prospołecznych, obywatelskich i odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych;
9. wzmacnianie współpracy szkoły z rodzicami;
10. rozpoznawanie indywidualnych potrzeb uczniów i zapewnianie odpowiedniego wsparcia;
11. przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym, nadmiernej absencji i wykluczeniu społecznemu.

V. CELE PROGRAMU

Cel główny

Wspieranie wszechstronnego rozwoju ucznia oraz tworzenie bezpiecznego, wspierającego i sprzyjającego rozwojowi środowiska szkolnego poprzez wzmacnianie czynników chroniących i ograniczanie wpływu czynników ryzyka.

Cele szczegółowe

Szkoła dąży do:

- zapewnienia uczniom poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego;
- rozwijania umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji;
- wzmacniania odporności psychicznej i umiejętności radzenia sobie ze stresem;
- kształtowania prawidłowych relacji rówieśniczych;
- rozwijania empatii, szacunku i odpowiedzialności;
- przeciwdziałania przemocy, cyberprzemocy i innym formom krzywdzenia;
- kształtowania umiejętności szukania i przyjmowania pomocy;
- zapobiegania uzależnieniom oraz innym zachowaniom ryzykownym;
- kształtowania zdrowych nawyków i promowania aktywności fizycznej;
- rozwijania odpowiedzialnego i świadomego korzystania z technologii cyfrowych;
- wzmacniania kompetencji uczniów w zakresie krytycznej oceny informacji oraz odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji;
- rozwijania postaw patriotycznych, obywatelskich i prospołecznych;
- rozwijania zainteresowań, uzdolnień i poczucia sprawczości;
- wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- wspierania uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej;
- rozwijania współpracy z rodzicami;
- zwiększania kompetencji wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli oraz rodziców.

VI. SYLWETKA ABSOLWENTA

Absolwent Szkoły Podstawowej nr 24:

jest świadomy siebie

- zna swoje mocne strony i ograniczenia;
- potrafi rozpoznawać oraz wyrażać emocje;
- potrafi zwrócić się o pomoc;
- podejmuje odpowiedzialność za swoje decyzje i zachowanie;

jest samodzielny i sprawczy

- potrafi wyznaczać sobie cele;
- nie zniechęca się łatwo trudnościami;

- podejmuje decyzje w sposób odpowiedzialny;
- potrafi przeciwstawić się presji grupy;

dba o zdrowie i bezpieczeństwo

- zna podstawowe zasady zdrowego stylu życia;
- rozumie zagrożenia wynikające z używania substancji psychoaktywnych;
- korzysta z technologii w sposób świadomy i odpowiedzialny;
- potrafi reagować w sytuacji zagrożenia;
- zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy;

buduje prawidłowe relacje

- szanuje godność i prawa innych;
- nie akceptuje przemocy i dyskryminacji;
- potrafi współpracować;
- podejmuje próby konstruktywnego rozwiązywania konfliktów;
- potrafi przyjąć perspektywę drugiego człowieka;

jest odpowiedzialnym członkiem społeczności

- zna i szanuje tradycje regionalne i narodowe;
- wykazuje postawy obywatelskie i prospołeczne;
- angażuje się w życie szkoły i środowiska;
- szanuje różnorodność;
- jest gotowy do niesienia pomocy innym.

VII. GŁÓWNE ZADANIA I SPOSOBY REALIZACJI

Obszar	Główne działania	Realizatorzy	Termin
1. Bezpieczeństwo i przeciwdziałanie przemocy	zajęcia dotyczące przemocy fizycznej, psychicznej, relacyjnej i cyberprzemocy; rozwijanie umiejętności reagowania na krzywdzenie; mediacje i interwencje; monitorowanie sytuacji wychowawczej; współpraca ze służbami i instytucjami	wychowawcy, pedagogzy, psycholog, koordynator ds. bezpieczeństwa, nauczyciele, dyrekcja	cały rok
2. Standardy Ochrony Małoletnich	przypomnienie uczniom nazwy, celu i zasad SOM; informowanie, gdzie szukać pomocy; działania dla rodziców; przypominanie procedur pracownikom; reagowanie na zgłoszenia; opracowywanie planów wsparcia w razie ujawnienia krzywdzenia	dyrekcja, koordynator SOM, pedagogzy, psycholog, wychowawcy	cały rok
3. Zdrowie psychiczne i kompetencje	zajęcia dotyczące emocji, stresu i sposobów radzenia sobie z trudnościami; rozwijanie empatii i	psycholog, pedagogzy, wychowawcy,	cały rok

Obszar	Główne działania	Realizatorzy	Termin
emocjonalne	umiejętności społecznych; rozpoznawanie sygnałów kryzysu psychicznego; indywidualna pomoc uczniom; kierowanie do specjalistów	nauczyciele	
4. Relacje rówieśnicze i integracja	zajęcia integracyjne, rozwijanie współpracy, przeciwdziałanie wykluczeniu; działania adaptacyjne dla uczniów rozpoczynających naukę lub zmieniających szkołę; wsparcie uczniów z doświadczeniem migracyjnym	wychowawcy, pedagodzy, psycholog	szczególnie IX –X, następnie wg potrzeb
5. Higiena cyfrowa i cyberbezpieczeństwo	edukacja dotycząca bezpiecznego korzystania z Internetu, cyberprzemocy, hejtu, ochrony wizerunku i danych; aktywność off-line; krytyczna analiza informacji; odpowiedzialne korzystanie ze sztucznej inteligencji	nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy, psycholog, koordynator ds. bezpieczeństwa	cały rok
6. Profilaktyka uzależnień i zachowań ryzykownych	edukacja dotycząca alkoholu, nikotyny, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych; profilaktyka uzależnień behawioralnych; kształtowanie umiejętności odmawiania i radzenia sobie z presją; przekazywanie informacji o miejscach pomocy	pedagodzy, psycholog, wychowawcy, specjaliści i instytucje zewnętrzne	cały rok
7. Zdrowie i aktywność fizyczna	promowanie aktywności ruchowej, snu, zdrowego odżywiania i odpoczynku; działania prozdrowotne; edukacja dotycząca pierwszej pomocy; udział w akcjach i przedsięwzięciach promujących zdrowie	nauczyciele, nauczyciele WF, pielęgniarka, wychowawcy, pedagodzy	cały rok
8. Postawy obywatelskie i prospołeczne	działania patriotyczne i regionalne; edukacja dotycząca praw i obowiązków; samorządność uczniowska; wolontariat; rozwijanie odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych	nauczyciele, wychowawcy, opiekun SU, koordynator wolontariatu	cały rok
9. Wspieranie nauki i przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym	monitorowanie frekwencji i postępów; rozpoznawanie trudności; organizowanie PPP; współpraca z rodzicami; dostosowanie wsparcia do potrzeb ucznia; działania wobec uczniów zagrożonych niepowodzeniem szkolnym	wychowawcy, nauczyciele, pedagodzy, pedagog specjalny, psycholog, dyrekcja	cały rok
10. Wspieranie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	rozpoznawanie potrzeb i barier; pomoc psychologiczno-pedagogiczna; realizacja zaleceń opinii i orzeczeń; działania integracyjne; zapewnianie możliwości pełnego uczestnictwa w	pedagog specjalny, pedagodzy, psycholog, nauczyciele,	cały rok

Obszar	Główne działania	Realizatorzy	Termin
	życiu szkoły	wychowawcy	
11. Rozwijanie zainteresowań i mocnych stron	zajęcia dodatkowe, projekty, konkursy, przedsięwzięcia sportowe, artystyczne i społeczne; wzmacnianie poczucia sukcesu i sprawczości	nauczyciele, wychowawcy, specjaliści	cały rok
12. Współpraca z rodzicami	konsultacje, zebrania, materiały edukacyjne; edukacja dotycząca zdrowia psychicznego, bezpieczeństwa, uzależnień i higieny cyfrowej; informowanie o działaniach szkoły i możliwościach uzyskania pomocy	wychowawcy, pedagogzy, psycholog, dyrekcja, specjaliści	cały rok
13. Wspieranie kompetencji nauczycieli	konsultacje, materiały, szkolenia; przypominanie procedur; wzmacnianie kompetencji w zakresie reagowania na przemoc, zachowania ryzykowne i kryzysy psychiczne	dyrekcja, pedagogzy, pedagog specjalny, psycholog, specjaliści	cały rok
14. Doradztwo edukacyjno-zawodowe	rozpoznawanie zainteresowań i predyspozycji; poznawanie zawodów i ścieżek kształcenia; indywidualne konsultacje; Giełda Szkół i inne przedsięwzięcia	doradca zawodowy, wychowawcy, pedagogzy	cały rok, szczególnie II półrocze

VIII. FORMY REALIZACJI PROGRAMU

Działania mogą być realizowane m.in. poprzez:

- zajęcia z wychowawcą;
- zajęcia edukacyjne;
- zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- konsultacje indywidualne;
- warsztaty i treningi umiejętności;
- projekty edukacyjne;
- akcje i kampanie profilaktyczne;
- spotkania ze specjalistami;
- konkursy;
- działania sportowe, artystyczne i integracyjne;
- działania Samorządu Uczniowskiego i Szkolnego Koła Wolontariatu;
- współpracę z instytucjami zewnętrznymi;
- materiały edukacyjne przekazywane uczniom i rodzicom;
- działania realizowane w ramach Szkolnego Tygodnia Profilaktyki;

- przedsięwzięcia realizowane w ramach projektu „Edukacyjna Rewolucja w Rudzie Śląskiej”, jeżeli wspierają cele Programu.

IX. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI

W zależności od potrzeb szkoła współpracuje w szczególności z:

- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Rudzie Śląskiej oraz poradniami specjalistycznymi;
- Centrum Usług Społecznych;
- Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej;
- placówkami ochrony zdrowia psychicznego i leczenia uzależnień;
- Policją;
- Strażą Miejską;
- Sądem Rejonowym i kuratorami sądowymi;
- jednostkami Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- organizacjami pozarządowymi;
- instytucjami kultury, sportu i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodzin.

Współpraca podejmowana jest odpowiednio do rozpoznanych potrzeb ucznia, rodziny i środowiska szkolnego.

X. ZADANIA POSZCZEGÓLNYCH PODMIOTÓW

Dyrektor szkoły

- tworzy warunki do realizacji programu;
- koordynuje współpracę osób i podmiotów zaangażowanych w jego realizację;
- zapewnia organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- reaguje na sytuacje zagrażające bezpieczeństwu uczniów zgodnie z kompetencjami.

Wychowawcy i nauczyciele

- realizują treści wychowawcze i profilaktyczne podczas bieżącej pracy;
- rozpoznają potrzeby i trudności uczniów;
- budują bezpieczny klimat klasy;
- współpracują z rodzicami i specjalistami;
- reagują na sytuacje zagrożenia i zachowania ryzykowne.

Pedagodzy, pedagog specjalny i psycholog

- prowadzą diagnozę i działania pomocowe;
- udzielają uczniom i rodzicom konsultacji;
- wspierają nauczycieli;

- realizują działania profilaktyczne;
- podejmują działania interwencyjne;
- współpracują z instytucjami zewnętrznymi.

Rodzice

- współpracują ze szkołą w procesie wychowania;
- przekazują informacje istotne dla bezpieczeństwa i funkcjonowania dziecka;
- uczestniczą w konsultacjach i działaniach profilaktycznych;
- wspierają dziecko w przestrzeganiu zasad oraz rozwijaniu zdrowych nawyków.

Uczniowie

- współtworzą bezpieczne środowisko szkolne;
- przestrzegają zasad współżycia społecznego;
- szanują prawa i godność innych;
- reagują na krzywdzenie oraz zgłaszają sytuacje wymagające pomocy;
- uczestniczą w działaniach wychowawczych, profilaktycznych, społecznych i wolontariackich.

XI. EWALUACJA PROGRAMU

Realizacja Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest systematycznie monitorowana.

Źródłami informacji są w szczególności:

- obserwacje nauczycieli i specjalistów;
- rozmowy z uczniami i rodzicami;
- analiza frekwencji i sytuacji wychowawczych;
- analiza zdarzeń związanych z przemocą, cyberprzemocą i innymi zagrożeniami;
- analiza dokumentacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- wyniki ankiet;
- informacje dotyczące realizacji Standardów Ochrony Małoletnich;
- sprawozdania z działań profilaktycznych i wychowawczych;
- informacje uzyskane od instytucji współpracujących ze szkołą.

Po zakończeniu roku szkolnego wyniki monitorowania i ewaluacji wykorzystywane są do przeprowadzenia kolejnej diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka oraz do opracowania Programu Wychowawczo-Profilaktycznego na kolejny rok szkolny.

Szczegółnej analizie podlegać będą:

1. występowanie przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy;
2. dobrostan psychiczny uczniów;
3. korzystanie przez uczniów z technologii cyfrowych;
4. zachowania ryzykowne i zagrożenia związane z używkami;

5. znajomość sposobów uzyskania pomocy;
6. skuteczność podejmowanych działań profilaktycznych;
7. współpraca z rodzicami;
8. realizacja rekomendacji wynikających z ewaluacji Standardów Ochrony Małoletnich.

XII. PLANY WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNE KLAS

Wychowawcy klas opracowują plany pracy wychowawczo-profilaktycznej uwzględniające:

- cele i założenia niniejszego Programu;
- wyniki diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka;
- specyfikę i aktualne potrzeby zespołu klasowego;
- bieżące problemy wychowawcze;
- aktualne kierunki polityki oświatowej państwa.

Plany klasowe mogą stanowić Załącznik nr 1 do Programu.

XIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program ma charakter otwarty. W przypadku pojawienia się nowych zagrożeń lub istotnej zmiany potrzeb społeczności szkolnej działania mogą być modyfikowane w trakcie roku szkolnego.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny na rok szkolny 2026/2027 został opracowany na podstawie wyników corocznej diagnozy potrzeb rozwojowych uczniów, czynników chroniących oraz czynników ryzyka.

Program został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną.

Ruda Śląska, dnia 2026 r.

Rada Rodziców:

.....

Rada Pedagogiczna:

.....